

Onderwerp Vaststellen Uitvoeringsprogramma 2020-2040 Structuurvisie Openbare Ruimte	
Nummer	2019/813762
Portefeuillehouder	Berkhout, R.A.H.
Programma/beleidsveld	4.1 Duurzame stedelijke ontwikkeling
Afdeling	PG
Auteur	Hattem, F.D.J. van
Telefoonnummer	023-5113609
Email	fdjhattem@haarlem.nl
Kernboodschap	<p>De ambitie uit de Structuurvisie Openbare Ruimte (2017) is dat Haarlem groen en bereikbaar is. Het Uitvoeringsprogramma 2020-2040 geeft in concrete projecten en maatregelen aan wat de komende jaren wordt gedaan om die ambitie te realiseren. Van denken naar doen.</p> <p>Voor de eerste vijf jaar zijn concrete projecten en maatregelen bepaald. Voor de langere termijn zijn hoofdlijnen en contouren aangegeven. De periode tot 2040 is nog lang en er zullen nieuwe inzichten en mogelijkheden komen. Het uitvoeringsprogramma kan daarom tussentijds worden aangepast. Iedere vijf jaar zal het uitvoeringsprogramma opnieuw in zijn geheel worden bekeken.</p>
Behandelaar voor commissie	Het college stuurt dit besluit ter bespreking naar de commissies Beheer en Ontwikkeling. Het college heeft de commissies eerder om haar mening gevraagd over de opzet het uitvoeringsprogramma en de keuze het programma adaptief te maken. Het college wil het besluit graag t met de commissies bespreken.
Relevante eerdere besluiten	<ul style="list-style-type: none"> - Raadsbesluit Vaststellen Structuurvisie Openbare Ruimte 2040 Haarlem Groen en Bereikbaar (2017/477571), 21 december 2017 - Informatienota Voorgenomen aanpak Structuurvisie Openbare Ruimte (SOR) (2018/136418), commissie Beheer 26 april 2018 - Raadsbesluit Uitvoeringsprogramma Structuurvisie Openbare ruimte 2019 (2018/818603), 31 januari 2019 - Opinionota Principekeuzes Uitvoeringsprogramma 2020-2040 Structuurvisie Openbare Ruimte 'Groen en bereikbaar' (2019/607192), commissie Beheer 3 oktober 2019

Besluit College d.d. 26 november 2019	Het college van burgemeester en wethouders Besluit: Het Uitvoeringsprogramma 2020-2040 Structuurvisie Openbare Ruimte vast te stellen de secretaris, de burgemeester,
--	---

1. Inleiding

Haarlem groeit. Dat betekent dat het aantal gebruikers van de openbare ruimte verder zal toenemen; meer fietsers, meer auto's, meer bussen, meer voetgangers. Daar komen de opgaven van de klimaatverandering en energietransitie bij. Tegelijkertijd is er behoefte aan meer ruimte voor groen, water, recreatie, spelen, etc. Al deze claims zoeken hun plek in een openbare ruimte waarvan het oppervlak niet toeneemt. Voor een goede kwaliteit, gebruik en beleving van de openbare ruimte is het nodig om prioriteiten te stellen en keuzes te maken. Daartoe heeft de gemeenteraad eind 2017 de Structuurvisie Openbare Ruimte 2040 Haarlem Groen en Bereikbaar (SOR) ([2017/477571](#)) vastgesteld met de opdracht een uitvoeringsprogramma vast te stellen. In de Kadernota 2018 zijn structureel exploitatie- en investeringsmiddelen beschikbaar gesteld voor de uitvoering van de Structuurvisie. Voor 2019 is een eenjarig uitvoeringsprogramma gemaakt, met minder complexe en voorbereidende activiteiten binnen de Structuurvisie. Nu is een uitvoeringprogramma gemaakt voor de looptijd van de SOR.

De Structuurvisie Openbare Ruimte is een fundamenteel vastgesteld beleidskader voor het coalitieprogramma [Duurzaam Doen](#). De ambitie is groot en de middelen zijn beperkt, waardoor op korte termijn niet alles kan worden opgepakt. In het uitvoeringsprogramma heeft het college strategische afwegingen gemaakt op inhoud en in de tijd en zo de slag naar de realisatie van de ambitie van de Structuurvisie Openbare Ruimte gemaakt. Inclusief het daarvoor benodigde kaderstellende beleid. Daarbij is rekening gehouden met de ontwikkelingen in de zones in Haarlem waar het merendeel van de 10.000 woningen wordt toegevoegd, en waar kansen liggen voor maatregelen die de mobiliteitstransitie bevorderen en waar maatregelen kunnen worden genomen om de veranderingen van het klimaat op te vangen.

2. Besluitpunten college

Het college van burgemeester en wethouders besluit het Uitvoeringsprogramma 2020-2040 Structuurvisie Openbare Ruimte vast te stellen.

3. Beoogd resultaat

De projecten en maatregelen in het uitvoeringsprogramma dragen bij aan het realiseren van de ambitie dat Haarlem groen en bereikbaar is.

4. Argumenten

1. Het uitvoeringsprogramma voorziet de visie van een concrete aanpak.

Waar de Structuurvisie het vergezicht geeft voor een groen en bereikbaar Haarlem, en de weg er naar toe, worden in het Uitvoeringsprogramma 2020-2040 de eerste stappen gezet. Een lijst met projecten en maatregelen wordt in de komende vijf jaar uitgevoerd en keuzes uit de Structuurvisie worden ingevuld door daarvoor beleid te maken.

Het uitvoeringsprogramma heeft samenhang met andere uitdagingen waar de stad voor staat, zoals de groei van het aantal woningen en inwoners, en de verandering van het klimaat. Samen met die programma's werken we aan een groen en bereikbaar Haarlem.

Het uitvoeringprogramma gaat over een lange periode, van 2020 tot 2040. Dat is te lang om helemaal in detail te overzien. Daarom is het programma opgedeeld in drie fases, waarbij de eerste fase tot 2025 het meest concreet is en er voor de periode daarna hoofdlijnen en contouren zijn opgenomen.

Maar ook voor de eerste vijf jaar geldt dat omstandigheden, financiële mogelijkheden en inzichten kunnen en zullen veranderen. Daarom is het uitvoeringsprogramma adaptief en kan er met projecten en maatregelen geschoven worden. Als de voorbereiding van een maatregel bijvoorbeeld meer tijd nodig heeft, kan daarvoor in de plaats een andere maatregel naar voren worden gehaald. Dat dat het geval kan zijn heeft het Uitvoeringsprogramma 2019 laten zien. Een aanzienlijk deel van die maatregelen is nog niet afgerond, door te verklaren omstandigheden. Die ervaring heeft ons geleerd dat een meer flexibele opzet beter is.

Op de lijst met maatregelen staan zaken waarvan wij hebben geconstateerd dat deze altijd nuttig zijn om vanaf nu te doen, ook als inzichten mochten veranderen.

2. Het uitvoeringsprogramma helpt om de Groei van Haarlem mogelijk te maken.

De groei van het aantal woningen in de stad en daarmee de groei van het aantal inwoners en een toename van de mobiliteit maakt de uitvoering van de Structuurvisie nog urgenter. De maatregelen zijn nodig om deze groei te faciliteren. Daaruit volgt ook dat Structuurvisie-maatregelen mede bekostigd moeten worden uit bijdragen van ontwikkelaars en uit de grondexploitaties.

Vanuit het Programma Groei van Haarlem wordt gewerkt aan een nota Kostenverhaal bovenwijkse voorzieningen, als aanvulling op de financieel-juridische instrumenten om middelen van derden te vergaren voor deze voorzieningen. De nota is gepland voor het eerste kwartaal 2020.

3. De maatregelen uit het programma hangen met elkaar samen en zijn evenwichtig

De projecten en maatregelen in het uitvoeringsprogramma zijn geselecteerd op het effect dat zij hebben. Zij dragen sterk bij aan de doelen die de gemeenteraad heeft vastgesteld in de Structuurvisie en passen in de twaalf hoofdkeuzes. De geselecteerde projecten en maatregelen versterken elkaar door de juiste prioritering en versterken andere ontwikkelingen, zoals de groei van Haarlem, mobiliteitstransitie en klimaatadaptatie. Ook beleidsmatig is deze samenhang er.

De namen van de maatregelen suggereren soms dat er meer nadruk ligt op mobiliteit en bereikbaarheid, dan op groen. Voor veel mobiliteitsmaatregelen geldt echter dat met de aanpak tegelijk een groenere inrichting wordt gerealiseerd, waarmee er sprake is van een evenwichtig programma.

Veel van de opgenomen maatregelen gaan over het gebruik van de fiets als vervoermiddel. Dit is een bewuste keuze omdat maatregelen voor de fiets zorgen dat andere doelen van de SOR ook bereikt worden. Met goede fietsparkeervoorzieningen wordt de binnenstad ook aantrekkelijker voor de voetganger en wordt het gebruik van openbaar vervoer bevorderd. Deze keuze is ook voorwaardenscheppend. Door de aantrekkelijkheid van lopen, fietsen en het openbaar vervoer te vergroten is er minder ruimte nodig voor andere vormen van vervoer. Die ruimte komt dan vrij voor het vergroten van de leefbaarheid, bijvoorbeeld met groen en met plekken om elkaar te ontmoeten.

4. Het uitvoeringsprogramma sluit aan op regulier werk en beleid openbare ruimte.

Voor het bereiken van de bereikbaarheidsdoelen van de Structuurvisie zijn een aantal grote(re) ingrepen nodig in de openbare ruimte. Hoe graag we ook snel structurele oplossingen willen; de realiteit is dat bijvoorbeeld een duurzame oplossing voor het zuidelijk tracé van de Regioring voor het autoverkeer of de Velsverbinding een lange voorbereidingstijd hebben. Daar werken we hard aan en in de tussentijd zetten we in op maatregelen die veranderingen stimuleren, zoals diverse verbeteringen voor de fiets, en betere routes en parkeren, onder andere nabij (H)OV. Daardoor wordt het ook aantrekkelijker te kiezen voor het openbaar vervoer.

Behalve voor nieuwe maatregelen worden de SOR-middelen ook gebruikt om regulier werk in de openbare ruimte te versnellen of een 'plus' te geven zodat het uitgevoerd kan worden conform de Structuurvisie. Op termijn zal al het reguliere werk aan de Structuurvisie voldoen.

De gemeenteraad heeft in januari 2019 de motie 'Nassaulaan toekomstbestendig' ([2019/ 87466](#)) aangenomen. Helaas hebben we dit specifieke project, door taakstellingen voor de Programmabegroting 2020-2025, moeten uitstellen tot 2025. De strekking van deze motie geeft wel precies aan wat het college wil met het uitvoeringsprogramma: maatregelen in de openbare ruimte moeten toekomstbestendig zijn.

In het uitvoeringprogramma staat een overzicht met beleid dat de komende tijd vastgesteld moet worden. In dat beleid worden keuzes en instrumenten om de doelen van Structuurvisie te bereiken concreet gemaakt. Voor een deel is/wordt de raad hierover al geïnformeerd door:

- Informatienota Voortgang Deltaplan Fiets ([2019/806008](#));
- Raadsinformatiebrief Mobiliteit en de ontwikkelzones ([2019/842104](#));
- Informatienota Ontwikkelagenda mobiliteitsbeleid (2019/565203).

5. De maatregelen zijn zichtbaar in de stad.

Minder ingrijpende maatregelen helpen ook de doelen van de Structuurvisie te realiseren. Dit soort maatregelen, bijvoorbeeld om het groen in de stad of de toegankelijkheid te verbeteren, kunnen op relatief korte termijn worden gerealiseerd. Het zorgt ook dat de effecten van de Structuurvisie zichtbaar wordt in de stad. Initiatieven van bewoners steunen we, met geld of met hulp. De gemeenteraad vindt dit ook belangrijk, zoals blijkt uit onderstaande.

- Bij de bespreking van de Programmabegroting 2019-2024 heeft de raad de motie 'Groen groener groenst' ([2018/788999](#)) aangenomen, met als doel in alle wijken kleine stukken verharding te vervangen door groen. Met de vaststelling van dit Uitvoeringprogramma wordt hieraan invulling gegeven.
- Bij de bespreking van het Uitvoeringsprogramma SOR 2019 heeft de commissie gevraagd in het nieuwe uitvoeringsprogramma in te gaan op de (on)mogelijkheden van de aanpak van het Emmaplein en op de toegang tot de volkstuinten ([2019/048515](#)). Het opknappen van het Emmaplein, een van de zogeheten ambassadeursplekken, staat in de maatregelenlijst. Er is ook gevraagd om aandacht voor het verbeteren van toegang tot Haarlemse volkstuinten. Het college vindt toegankelijk een belangrijk onderwerp, maar dan wel in de context van de Structuurvisie. Dat betekent dat er wordt gewerkt aan het verbeteren van loop- en fietsroutes in het algemeen, en meer specifiek in de omgeving van scholen.

4. De maatregelen passen binnen de meerjarig beschikbare middelen.

De kosten van de maatregelen zijn ingeschat en passen binnen de beschikbare exploitatie- en investeringsmiddelen die opgenomen zijn in de Programmabegroting 2020-2025. Er wordt een voorbehoud gemaakt voor de inschatting van de kosten per maatregelen, omdat een aantal maatregelen nog niet concreet genoeg is uitgewerkt. Dat betekent dat de ene maatregel mogelijk duurder uitvalt, en de andere goedkoper. Het totaal van de kosten voor de maatregelen past uiteraard wel binnen de financiële kaders. Omdat het uitvoeringsprogramma adaptief worden de maatregelen en inschatting van de kosten aangepast zodra er meer duidelijk is.

Bij sommige maatregelen is het mogelijk dat andere partijen deze (groten)deels financieren. Voorwaarde daarbij is dat er ook een financiële bijdrage van de gemeente is. Voor deze cofinanciering is een bedrag gereserveerd. Een voorbeeld van een maatregel waarbij bijdragen van anderen een reële mogelijkheid zijn de Herstructurering Stadsstraat Europaweg en de ontwikkelingen rondom het station en het HOV-knooppunt Buitenrust (Zuid-oost) . Als een dergelijke

bijdrage verkregen wordt, geeft dat financiële ruimte om bijvoorbeeld een extra maatregel uit adaptieve lijst uit te voeren.

De maatregelen in dit uitvoeringsprogramma lopen over een lange periode, maar zijn meestal projectmatig en eenmalig met als doel de visie te realiseren. Nieuw in te richten openbare ruimte, regulier onderhoud en geplande vervangingen worden in principe conform de visie uitgevoerd.

5. Risico's en kanttekeningen

1. Reguliere budgetten en beschikbare capaciteit kunnen het realiseren van maatregelen vertragen.

Voor het reguliere onderhoud en geplande vervangingen in de openbare ruimte is budget beschikbaar. In dit budget is over het algemeen nog geen rekening gehouden met de uitgangspunten van de Structuurvisie, oftewel, nog niet alle maatregelen in de openbare ruimte zijn SOR-proof. Die uitgangspunten zorgen niet per definitie voor hogere kosten, maar het is aannemelijk dat dat bij een aantal projecten wel het geval zal zijn. In de meerjarenbegroting zal hiermee rekening gehouden moeten worden of het tempo van de uitvoering moet aangepast worden aan de financiële kaders. Hetzelfde geldt voor de capaciteit van de ambtelijke organisatie. Ook hier kan de Structuurvisie ervoor zorgen dat meer capaciteit nodig is om conform de principes uit de visie te werken. De ambtelijke organisatie zal hier op toegerust moeten worden.

2. Vanaf 2025 zijn meer financiële middelen nodig voor de uitvoering van de Structuurvisie.

Het uitvoeringprogramma geeft een doorkijk naar wat er nodig is voor de groei van Haarlem en de openbare ruimte vanaf 2025. Dan komen ook grote maatregelen naar voren die we de komende jaren al wel kunnen voorbereiden, zoals de fietsring en de herstructurering van de stadsstraten, maar nog niet kunnen uitvoeren. Dergelijke maatregelen leveren de stad heel veel op, maar kosten ook veel geld. Daarom is het belangrijk dat hier ook vanaf 2025 middelen voor beschikbaar zijn, meer nog dan nu. Het college komt hierop terug bij de Kadernota 2021.

6. Uitvoering

De voortgang van de maatregelen en van het programma als geheel worden gevolgd. De verantwoording daarover gebeurt in of bij de planning- en controlcyclus, zodat de raad goed geïnformeerd wordt over de voortgang en resultaten.

Een aantal afzonderlijke, vooral grotere maatregelen uit het uitvoeringsprogramma worden samen met de stad uitgewerkt met de gebruikelijke participatie en inspraakmogelijkheden.

De gemeenteraad besluit over veel maatregelen uit dit uitvoeringsprogramma, bijvoorbeeld als het gaat om fietsparkeren, het herstructureren van loop- en fietsroutes of vergroenen van de stad. Ook het beleid, zoals het Mobiliteitsplan, wordt door de gemeenteraad vastgesteld.

7. Bijlage

- Uitvoeringsprogramma 2020-2040 Structuurvisie Openbare Ruimte.